องค์ประกอบที่ 10

ผลลัพธ์การดำเนินงานสุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ

- ผลลัพธ์ด้านผู้รับบริการ
- ผลลัพธ์ด้านชุมชน
- ความพึงพอใจของผู้รับบริการของโรงพยาบาลชานุมาน
- ผลลัพธ์ด้านพัฒนาคุณภาพบริการด้านสุขศึกษาและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ
- นวัตกรรม “การใช้กระบอกฉีดยาอินสุลินแบบดั้งเดิมโดยใช้แถบสีเพื่อลดความคลาดเคลื่อนของขนาดยา”

องค์ประกอบที่ 10

ผลลัพธ์การดำเนินงานสุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ

การดำเนินงานด้านการให้สุขศึกษา ตามแผนงานโครงการ ปี 2559 โรงพยาบาลชานุมาน พบว่าประชาชนในพื้นที่มีพฤติกรรมสุขภาพไปในแนวทางที่ดีขึ้น มีผลลัพธ์การดำเนินงานสุขศึกษาพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ดังต่อไปนี้

1. ผลการดำเนินโครงการบูรณาการในระบบ(System Management)&Life Couse Approach เพื่อป้องกันโรคเบาหวานจากกลุ่มเสี่ยงเบาหวาน อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ ประจำปี งบประมาณ 2561

1.1 ผลลัพธ์ด้านผู้รับบริการ

ตารางที่ 41 แสดงร้อยละของผู้ที่เข้าร่วมโครงการและได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามตัวชี้วัด

กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เข้าร่วมโครงการ		ผลการดำเนินการ
		ก่อน	หลัง	
ประชุมเชิงปฏิบัติการการสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้ข้อมูล เสริมพลังในแนวคิดเส้นทางชีวิตสู่สุขภาพ Life Couse Approach to Health กับการดูแลและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อการป้องกันการเกิดโรคเบาหวาน	มีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 20			
-การบริโภคอาหารที่มีรสหวาน		ร้อยละ 60.45	ร้อยละ 95.50	34.05
-การใช้ยาที่ถูกต้อง		ร้อยละ 50.5	ร้อยละ 85.59	35.09
-การออกกำลังกายที่ถูกวิธี		ร้อยละ 62.2	ร้อยละ 85.56	23.36
-การบริหารจัดการความเครียดด้วยตนเอง		ร้อยละ 32	ร้อยละ 89	57
-ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮล์		ร้อยละ 33	ร้อยละ 80.25	47.25
-ความพึงพอใจเข้าร่วมโครงการ			ร้อยละ 97.17	

ตารางที่ 41(ต่อ) แสดงร้อยละของผู้ที่เข้าร่วมโครงการและได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตอบตามตัวชี้วัด

กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เข้าร่วมโครงการ		ผลการดำเนินการ
		ก่อน	หลัง	
พฤติกรรมการบริโภคอาหารกลุ่มคาร์โบไฮเดรตได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ20	พฤติกรรมการบริโภคอาหารกลุ่มคาร์โบไฮเดรตได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ20	ร้อยละ 9 (n=5)	ร้อยละ 91.18 (n=31)	82.18
พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีส่วนประกอบน้ำตาลได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ 20	พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีส่วนประกอบน้ำตาลได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นร้อยละ 20	ร้อยละ 20.59 (n=7)	ร้อยละ 79.41 (n=27)	58.82
พฤติกรรมการออกกำลังกายเพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้นหรือมากกว่าร้อยละ20	ร้อยละ 50.9 (n=18)	ร้อยละ 100 (n=34)	49.10
พฤติกรรมที่ทำให้เกิดภาวะเครียดได้	ลดลงหรือเท่ากับร้อยละ 20	ร้อยละ 35.29 (n=12)	ร้อยละ 8.82 (n=3)	26.47
ความพึงพอใจของเครือข่ายสุขภาพและเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน			ร้อยละ89.33	

1.2 ผลสำรวจความพึงพอใจต่อบริการสุขศึกษา

สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการสุขศึกษาของสถานบริการสาธารณสุข โครงการบูรณาการในระบบ(System Management)&Life Couse Approach เพื่อป้องกันโรคเบาหวานจากกลุ่มเสี่ยงเบาหวาน อำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ ประจำปี งบประมาณ 2561

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ประเภทผู้เข้าร่วมงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ18.52(10)อสมร้อยละ 18.52(10)ผู้เข้าร่วมโครงการร้อยละ62.96 (34) เพศหญิงร้อยละ 98.15(53) เพศชายร้อยละ1.85(2) อายุต่ำสุด 32 ปีสูงสูด 59ปี อายุเฉลี่ย 45.65 SD 8 ระดับการศึกษา ต่ำกว่าประถมศึกษาร้อยละ9.26(5)ประถมศึกษาร้อยละ38.89(21)มัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ9.26 (5)มัธยมศึกษาตอนปลาย9.26(5) ปวช.อนุปริญญา/ปวสร้อยละ11.11(6).ปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ22.22(12) อาชีพเกษตรกรรมร้อยละ74.07(40).ข้าราชการราชการ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ20.37(11).รับจ้างร้อยละ1.85(1).ค้าขายร้อยละ3.70(2).

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อการจัดโครงการ/กิจกรรมนี้**(ผู้เข้าร่วมโครงการ)**

เนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมชัดเจน ทั่วถึง และ เหมาะสมกับระยะเวลา	70.59(24)	29.41(10)			
2. การเปิดโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมทั่วถึง และเป็นธรรม	100(34)				
3. วิธีการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน	70.59(24)	29.41(10)			
4. สถานที่เหมาะสมกับจำนวน	100(34)				
5. บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม เหมาะสม สะอาด และปลอดภัย	100(34)				
6. วัสดุ/อุปกรณ์/ อาหาร เหมาะสม และมีความพร้อม	100(34)				
7. กิจกรรมน่าสนใจ มีประโยชน์ ได้ความรู้	100(34)				
8. กิจกรรมเหมาะสมผู้เข้าร่วมโครงการ	70.59(24)	29.41(10)			
9. กิจกรรมเหมาะสมกับระยะเวลา	88.24(30)	11.76(4)			
10. เจ้าหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ ต้อนรับ/ลงทะเบียน เป็นอย่างดี	100(34)				
11. เจ้าหน้าที่ อำนวยความสะดวกอย่างดี และไม่เลือกปฏิบัติ	91.18(31)	8.82(3)			
12. เจ้าหน้าที่ตอบข้อซักถามและให้ข้อเสนอแนะ ได้อย่างเหมาะสม	94.12(32)	5.58(2)	2.94(1)		
13.วิทยากรมีความเหมาะสม					
13.1 นายแพทย์ฐิติณัฐ ฤกษ์สุนทรี นายแพทย์ปฏิบัติการ	88.24(30)	11.76(4)			
13.2 นางนภัสสร ขุนจิตงาม พยาลบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ	82.35(28)	17.65(6)			
13.3 นางวิไลวรรณ พิพัฒน์เทวกุล พยาลบาลวิชาชีพชำนาญการ	76.47(26)	23.53(8)			
13.4 นางสาวนิตยา บุญท้าว นักโภชาการ	73.53(25)	26.47(9)			
13.5 นางสาวศิรินารี พรมหล้า แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ	88.24(30)	11.76(4)			
13.6 นางสาวจุฑามาศ สืบสิน เภสัชกรปฏิบัติการ	70.59(24)	29.41(10)			
13.7 นางสาววัชราภรณ์ ใจแก้ว ทันตแพทย์ปฏิบัติการ	73.53(25)	26.47(9)			
13.8 นายภูวนันท์ สุวรรณไตรย์ นักกายภาพบำบัดปฏิบัติการ	76.47(26)	23.53(8)			
13.9 นางทองทิพย์ มาระแสง พยาบาลวิชาชีพนำนาญการ	79.41(27)	20.59(7)			

ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ ระดับดีมาก เฉลี่ยร้อยละ 97.17

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อการจัดโครงการ/กิจกรรมนี้**(ผู้จัดทำและเครือข่ายสุขภาพ)**

เนื้อหา	**ระดับความพึงพอใจ**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
1. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมชัดเจน ทั่วถึง และ เหมาะสมกับระยะเวลา	30(6)	45(9)	20(5)		
2. การเปิดโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมทั่วถึง และเป็นธรรม	45(9)	20(5)	30(6)		
3. วิธีการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน	45(9)	20(5)	30(6)		
4. สถานที่เหมาะสมกับจำนวน	45(9)	20(5)	30(6)		
5. บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม เหมาะสม สะอาด และปลอดภัย	50(10)	50(10)			
6. วัสดุ/อุปกรณ์/ อาหาร เหมาะสม และมีความพร้อม	50(10)	50(10)			
7. กิจกรรมน่าสนใจ มีประโยชน์ ได้ความรู้	50(10)	50(10)			
8. กิจกรรมเหมาะสมผู้เข้าร่วมโครงการ	30(6)	45(9)	20(5)		
9. กิจกรรมเหมาะสมกับระยะเวลา	45(9)	20(5)	30(6)		
10. เจ้าหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ ต้อนรับ/ลงทะเบียน เป็นอย่างดี	45(9)	20(5)	30(6)		
11. เจ้าหน้าที่ อำนวยความสะดวกอย่างดี และไม่เลือกปฏิบัติ	50(10)	50(10)			
12. เจ้าหน้าที่ตอบข้อซักถามและให้ข้อเสนอแนะ ได้อย่างเหมาะสม	50(10)	50(10)			
.วิทยากรมีความเหมาะสม					
13.1 นายแพทย์ฐิติณัฐ ฤก์สุนทรี นายแพทย์ปฏิบัติการ	95(19)	5(1)			
13.2 นางนภัสสร ขุนจิตงาม พยาลบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ	95(19)	5(1)			
13.3 นางวิไลวรรณ พิพัฒน์เทวกุล พยาลบาลวิชาชีพชำนาญการ	90(18)	10(2)			
13.4 นางสาวนิตยา บุญท้าว นักโภชาการ	85(17)	15(3)			
13.5 นางสาวศิรินารี พรมหล้า แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ	80(16)	20(4)			
13.6 นางสาวจุฑามาศ สืบสิน เภสัชกรปฏิบัติการ	90(18)	10(2)			
13.7 นางสาววัชราภรณ์ ใจแก้ว ทันตแพทย์ปฏิบัติการ	100(20)	0			
13.8 นายภูวนันท์ สุวรรณไตรย์ นักกายภาพบำบัดปฏิบัติการ	95(19)	5(1)			
13.9 นางทองทิพย์ มาระแสง พยาบาลวิชาชีพนำนาญการ	90(18)	10(2)			

ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ ระดับดีมาก เฉลี่ยร้อยละ 89.33

2. ผลการดำเนินงานโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ป่วยเบาหวานที่มารับบริการที่คลินิกเบาหวานโรงพยาบาลชานุมาน

2.1 ผลลัพธ์ด้านผู้รับบริการ

ตารางที่ 42 แสดงร้อยละของผู้ที่เข้าร่วมโครงการและได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามตัวชี้วัด

กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เข้าร่วมโครงการ		ผลการดำเนินการ
		ก่อน	หลัง	
กิจกรรมกลุ่มให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานในทุกๆเช้าพฤหัสบดี ประกอบด้วย 1.1 ให้ความรู้เรื่องโรคเบาหวาน 1.2 ให้ความรู้เรื่องอาหารหลัก 5 หมู่ 1.3 ให้ความรู้เรื่องการออกกำลังกาย 1.4 ให้ความรู้เรื่องการจัดการความเครียด 1.5 ให้ความรู้เรื่องโทษของบุหรี่และสุรา 1.6ให้ความรู้เรื่องการดูแลตา ไต เท้าและฟัน	เพิ่มขึ้นหรือเท่ากับร้อยละ 20	ร้อยละ 55.56 (n=25)	ร้อยละ 100 (n=45)	44.44
ระดับน้ำตาลในเลือดระดับน้ำตาลในเลือด FBS มากกว่า 183-250 มก/ดล	ระดับน้ำตาลในเลือดระดับน้ำตาลในเลือด หลังงดอาหารและน้ำก่อนเจาะ12 ชั่วโมง น้อยกว่า 183	ครั้งที่ 1 ร้อยละ 100 (n=45)	ครั้งที่2 ร้อยละ 44.44 (n=20)	ครั้งที่3 ร้อยละ 91.11 (n=41)
ความพึงพอใจผู้เข้าร่วมโครงการ	92.93			
ความพึงพอใจผู้ดำเนินงาน	90.91			

2.2 ผลสำรวจความพึงพอใจต่อบริการสุขศึกษา

สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการสุขศึกษาของสถานบริการสาธารณสุข โครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ป่วยเบาหวานที่มารับบริการที่คลินิกเบาหวานโรงพยาบาลชานุมาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ประเภทผู้เข้าร่วมงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ8.3(5)อสมร้อยละ16.67(10)ผู้เข้าร่วมโครงการร้อยละ 75(45) เพศหญิงร้อยละ 75(45) เพศชายร้อยละ25(15) อายุต่ำสุด 42 ปีสูงสูด 62 ปี อายุเฉลี่ย 55.25 SD 9 ระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาร้อยละ10(6)ประถมศึกษาร้อยละ33.33(20)มัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ33.33(20)มัธยมศึกษาตอนปลาย5(3)ปวช.อนุปริญญา/ปวสร้อยละ10(6).ปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ8.3(5)อาชีพเกษตรกรรมร้อยละ83.33(50).ข้าราชการราชการ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ11.67(7).รับจ้างร้อยละ1.67(1).ค้าขายร้อยละ3.33(2).

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อการจัดโครงการ/กิจกรรมนี้**(ผู้เข้าร่วมโครงการ)**

เนื้อหา	**ระดับความพึงพอใจ**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
1. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมชัดเจน ทั่วถึง และ เหมาะสมกับระยะเวลา	25(15)	41.67(25)	8.33(5)		
2. การเปิดโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมทั่วถึง และเป็นธรรม	25(15)	41.67(25)	8.33(5)		
3. วิธีการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน	16.67(10)	50(30)	8.33(5)		
4. สถานที่เหมาะสมกับจำนวน	66.67(40)	8.33(5)			
5. บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม เหมาะสม สะอาด และปลอดภัย	66.67(40)	8.33(5)			
6. วัสดุ/อุปกรณ์/ อาหาร เหมาะสม และมีความพร้อม	66.67(40)	8.33(5)			
7. กิจกรรมน่าสนใจ มีประโยชน์ ได้ความรู้	100(45)				
8. กิจกรรมเหมาะสมผู้เข้าร่วมโครงการ	100(45)				
9. กิจกรรมเหมาะสมกับระยะเวลา	100(45)				
10. เจ้าหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ ต้อนรับ/ลงทะเบียน เป็นอย่างดี	100(45)				
11. เจ้าหน้าที่ อำนวยความสะดวกอย่างดี และไม่เลือกปฏิบัติ	100(45)				
12. เจ้าหน้าที่ตอบข้อซักถามและให้ข้อเสนอแนะ ได้อย่างเหมาะสม	100(45)				
13.วิทยากรมีความเหมาะสม 13.1 นายแพทย์ฐิติณัฐ ฤกษ์สุนทรี นายแพทย์ปฏิบัติการ 13.2 นางนภัสสร ขุนจิตงาม พยาลบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ 13.3 นางวิไลวรรณ พิพัฒน์เทวกุล พยาลบาลวิชาชีพชำนาญการ 13.4 นางสาวนิตยา บุญท้าว นักโภชาการ 13.5 นางสาวศิรินารี พรมหล้า แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ 13.6 นางสาวจุฑามาศ สืบสิน เภสัชกรปฏิบัติการ 13.7 นางสาววัชราภรณ์ ใจแก้ว ทันตแพทย์ปฏิบัติการ 13.8 นายภูวนันท์ สุวรรณไตรย์ นักกายภาพบำบัดปฏิบัติการ 13.9 นางทองทิพย์ มาระแสง พยาบาลวิชาชีพนำนาญการ	 100(45) 100(45) 100(45) 100(45) 100(45) 100(45) 100(45) 100(45) 100(45)				

ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ ระดับดีมาก เฉลี่ยร้อยละ 92.93

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อการจัดโครงการ/กิจกรรมนี้**(ผู้จัดทำและเครือข่ายสุขภาพ)**

เนื้อหา	**ระดับความพึงพอใจ**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
1. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมชัดเจน ทั่วถึง และ เหมาะสมกับระยะเวลา	66.67(10)	33.33(5)			
2. การเปิดโอกาส เข้าร่วมกิจกรรมทั่วถึง และเป็นธรรม	66.67(10)	33.33(5)			
3. วิธีการเข้าร่วมกิจกรรมไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน	100(15)				
4. สถานที่เหมาะสมกับจำนวน	100(15)				
5. บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม เหมาะสม สะอาด และปลอดภัย	100(15)				
6. วัสดุ/อุปกรณ์/ อาหาร เหมาะสม และมีความพร้อม	66.67(10)	33.33(5)			
7. กิจกรรมน่าสนใจ มีประโยชน์ ได้ความรู้	66.67(10)	33.33(5)			
8. กิจกรรมเหมาะสมผู้เข้าร่วมโครงการ	100(15)				
9. กิจกรรมเหมาะสมกับระยะเวลา	100(15)				
10. เจ้าหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ ต้อนรับ/ลงทะเบียน เป็นอย่างดี	100(15)				
11. เจ้าหน้าที่ อำนวยความสะดวกอย่างดี และไม่เลือกปฏิบัติ	100(15)				
12. เจ้าหน้าที่ตอบข้อซักถามและให้ข้อเสนอแนะ ได้อย่างเหมาะสม	100(15)				
.วิทยากรมีความเหมาะสม 13.1 นายแพทย์ฐิติณัฐ ฤก์สุนทรี นายแพทย์ปฏิบัติการ 13.2 นางนภัสสร ขุนจิตงาม พยาลบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ 13.3 นางวิไลวรรณ พิพัฒน์เทวกุล พยาลบาลวิชาชีพชำนาญการ 13.4 นางสาวนิตยา บุญท้าว นักโภชาการ 13.5 นางสาวศิรินารี พรมหล้า แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ 13.6 นางสาวจุฑามาศ สืบสิน เภสัชกรปฏิบัติการ 13.7 นางสาววัชราภรณ์ ใจแก้ว ทันตแพทย์ปฏิบัติการ 13.8 นายภูวนันท์ สุวรรณไตรย์ นักกายภาพบำบัดปฏิบัติการ 13.9 นางทองทิพย์ มาระแสง พยาบาลวิชาชีพนำนาญการ	 100(15) 100(15) 100(15) 100(15) 100(15) 100(15) 100(15) 100(15) 100(15) 100(15)				

ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ ระดับดีมาก เฉลี่ยร้อยละ 90.91

1.2 ผลลัพธ์ด้านชุมชน

โครงการสร้างเสริมสุขภาพผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงที่มีภาวะไตวายเรื้อรังอำเภอชานุมาน จังหวัดอำนาจเจริญ ดังนี้

ระดับที่ 1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ภาคีเครือข่ายมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน การประชาคมหมู่บ้าน ผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมและยินยอมเข้าร่วมโครงการ

ระดับที่ 2 ร่วมคิด

คณะกรรมการภาคีเครือข่ายมีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน ประกอบด้วย คณะกรรมการ PCT เจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน ผู้นำชุมชน อสม. ในการกำหนดกิจกรรมต่างๆของโครงการรวมถึงการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน โดยการเสนอแนะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการดำเนินงาน

ระดับที่ 3 ร่วมตัดสินใจ

มีการประชุมภาคีเครือข่ายร่วมกับชาวบ้านในชุมชน นำเสนอข้อมูลกิจกรรมต่างๆในโครงการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยเบาหวานและญาติมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมต่างๆ การประเมินผลและการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

ระดับที่ 4 ร่วมทำ

มีการติดตามเยี่ยมบ้านโดยทีมสหวิชาชีพร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน อสม. ในพื้นที่กลุ่มเสี่ยงและครอบครัวมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเรื่องการรับประทานยา อาหาร ออกกำลังกาย การดูแลเท้า การจัดการกับความเครียด

ระดับที่ 5 ร่วมตรวจสอบ

มีการประเมินผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่ได้จากโครงการ ภาคีเครือข่ายรับทราบถึงผลลัพธ์ของการดำเนินงาน

ชื่อนวัตกรรม ผลงานการใช้กระบอกฉีดยาอินสุลินแบบดั้งเดิมโดยใช้แถบสีเพื่อลดความคลาดเคลื่อนของขนาดยาในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานชนิดพึ่งอินสุลิน

เบาหวานเป็นโรคเรื้อรังซึ่งเป็นปัญหาสาธารณสุขทั่วโลก มีผู้ป่วยทั่วโลก 422 ล้านคน เป็นสาเหตุหลักของความพิการตาบอด ไตวาย โรคหัวใจ strok และการตัดขา สำหรับในประเทศไทยพบว่ามีผู้ป่วยเบาหวาน 670,664 คน เสียชีวิต 11,389 คน จังหวัดอำนาจเจริญมีผู้ป่วย 5,109 คน และเสียชีวิต 82 คน ในการรักษาโรคเบาหวานมีการใช้ยาฉีดอินสุลินประมาณร้อยละ 40 เกิดความคลาดเคลื่อนในการใช้ยาประมาณร้อยละ 50 ของความคลาดเคลื่อนในการใช้ยาทั้งหมด ส่วนใหญ่เกิดจากการบรรจุยาเกิน การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดความคลาดเคลื่อนของการบรรจุยาในการใช้ insulin syringe ในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานของโรงพยาบาลชานุมานโดยทดลองใช้นวัตกรรมอุปกรณ์แถบสีเป็นตัวช่วยลดอุบัติการณ์ดังกล่าว

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental research) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานที่ใช้กระบอกฉีดยาแบบดั้งเดิม จำนวน 55 คน ที่มารับยาที่โรงพยาบาลชานุมานในช่วงวันที่ 1 สิงหาคม 2559 –31มีนาคม 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ รูปแบบการใช้กระบอกฉีดยาอินสุลินแบบดั้งเดิมโดยใช้แถบสี เครื่องมือในการเก็บรวบรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบเก็บข้อมูลจากการสังเกตการทดสอบการบรรจุยาของผู้ป่วยเบาหวาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมานได้แก่ independent paired t-test

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 54.50) มีอายุระหว่าง 20-89 ปี มีประสบการณ์ฉีดอินสุลินมาแล้ว 2 -5 ปี การใช้ยาอินสุลินต่อวันส่วนใหญ่ไม่เกิน 20 ยูนิต/วัน มากที่สุดคือ 76 ยูนิต/วัน น้อยที่สุดคือ 4 ยูนิต/วัน และส่วนใหญ่ฉีดยาวันละ 2 ครั้ง มีเล็กน้อยที่ฉีดวันละครั้ง ในการฉีดยาพบว่ามีการฉีดยาด้วยตัวเองร้อยละ 60.00 สภาพการมองเห็นพบว่าส่วนใหญ่ยังไม่ต้องพึ่งพาแว่นตาร้อยละ 67.30 ผู้ป่วยร้อยละ 70.90 มีโรคความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง ไตวายเรื้อรังอย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่า 1 โรคร่วมด้วย ขณะเดียวกันทุกคนมีการใช้ยาอื่นร่วมด้วย มีตั้งแต่ 1-15 ชนิด ส่วนใหญ่คือ 4-5 ชนิด (ร้อยละ 34.60) การเกิดภาวะ hypoglycemia ในระหว่างการรักษา ในรอบ 1 ปีก่อนการทดลองพบ 5 ครั้ง หลังทดลองพบ 2 ครั้ง และมีการ admit ด้วยภาวะ Hypoglycemia หรือภาวะ Hyperglycemia ก่อนทำการทดลองร้อยละ 29.10 หลังการทดลองพบร้อยละ 7.30 ด้านการบรรจุยาพบว่ามีความผิดพลาดลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p<0.05$)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การทำสัญลักษณ์ด้วยแถบสีบนกระบอกฉีดยาทำให้ผู้ป่วยมีความผิดพลาดในการบรรจุยาน้อยลงจากร้อยละ 27.30 เป็นร้อยละ 5.50

ข้อเสนอแนะ

การทำแถบสีบนกระบอกฉีดยาเพื่อเป็นตัวอย่างเปรียบเทียบในการบรรจุยาในกระบอกฉีดยาทุกครั้งพบว่าใช้เวลาพอสมควร จึงอาจทำให้การจ่ายยาช้าลงอีกเล็กน้อย ดังนั้นควรพัฒนาการทำแถบสีที่ง่ายต่อการปฏิบัติและใช้เวลาไม่นานจึงจะช่วยให้การจ่ายยาไม่เสียเวลามากเกินไป

คำสำคัญ การลดความคลาดเคลื่อนของขนาดยา,กลุ่มงานเภสัชกรรมชุมชน

ได้รางวัลชมเชยการนำเสนอผลงานวิชาการเขตสุขภาพ10ปี2560 ด้านนวัตกรรมและนำมาใช้ให้ผู้ป่วยเบาหวานได้ประสิทธิผลและคุ้มค่าประหยัด